

ПЕРСИЙСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ В ДРЕВНА ТРАКИЯ Мирослав ИЗДИМИРСКИ, СУ

На Теодор Теодоров Издимирски...
с надежда.

Темата за персийската администрация в древна Тракия открива нови възможности да бъде проследена структурата, характера и същността на персийската власт на Балканите. Така формулирания проблем вече е бил обект на изследване в българската историография¹. Необходимо е да се разгледа администрацията на цар Ксеркс (486–464 г. пр. Хр.) в Европа и по този начин да се прояснат параметрите на персийската власт на континента. Така поставената тема неизбежно ще засегне и въпроса за наличието на персийска сатрапия на Балканите².

За първи път името на персийския военачалник Мегабаз се споменава в херодотовото съчинение във връзка с похода на цар Дарий (521–486 г. пр. Хр.) срещу скитите. След като се върнал през Тракия до Тракийски Херсонес, Дарий преминал с армията си в Мала Азия при Сестос с помощта на кораби (Hdt. 4, 143, 1). В този контекст Херодот споменава, че Дарий оставил персиеца Мегабаз, като стратег на Европа (*στρατηγὸν ἐν τῇ Ἑυρώπῃ Μεγαβάζον ἀνδρᾶ Περσῆν*) с осемдесет хилядна армия (Hdt. 4, 143–144)³. От текста можем да направим извода, че Мегабаз е взел участие в скитската експедиция на цар Дарий. В рамките на тези си думи Херодот поставя и два анекдота за Мегабаз. Единият касае Великия цар и се отнася за желанието му да има толкова мегабазовци, колкото семки в един нар (Hdt. 4, 143). Това е притча от персийския двор, която се е разпространявала сред хелеспонтийските елини. Относно втората притча, Херодот изрично твърди че я представя според думите на „хелеспонтийците“. Според нея Мегабаз нарекъл калхедонците слепи, защото заселвайки се седемнадесет години по-рано от бизантийците в своя град са пропуснали да го основат на мястото на Бизантион (Hdt. 4, 144).

В качеството си на стратег на Европа, Мегабаз имал за задача първо да покори „онези хелеспонтийци, които не били настроени приятелски към мидийците“ (Hdt. 4, 144). Тези събития могат да се обозначат като първи етап от операциите на Мегабаз на Балканите. От всички хелеспонтийци, персийския военачалник имал за задача да подчини най-напред Перинт (Hdt. 5, 1). Макар че се съпротивлявали храбро по думите на Херодот перинтийците били подчинени от Мегабаз и неговата армия (Hdt. 5, 2). За останалите завоевания на Мегабаз в рамките на хелеспонтийския район Херодот не казва нищо повече. Следва втория етап от операцията на персийския стратег на Европа, а именно овладяването на Тракия. Херодот твърди, че Мегабаз повел армията си през Тракия, като покорявал под властта на Великия цар „всеки град и всяко племе от живеещите там“ (Hdt. 5, 2; Justin, 7,1,3). Това му било заповядано от Дарий. Това твърде общо твърдение може да се отнесе към цяла Тракия, но в един следващ пасаж Херодот прецизира собствените си думи. В него той твърди изрично, че Мегабаз успял да покори под властта на

персите само „*областта покрай морето*“ (Hdt. 5, 10). В този смисъл твърдението, че персийската власт се е простирила до планината Хемус са несъстоятелни и за времето на Дарий, и за това на цар Ксеркс ⁴.

Херодот не проследява детайлно пътя на Мегабаз през крайбрежна Тракия. Следващият епизод, в който виждаме Мегабаз като основно действащо лице, е свързан с пеоните и тяхното преселение от Европа в Азия. Тези събития се разполагат в контекста на притчата за работливата пеонка, която накарала Дарий да заповяда на стратега на Тракия да завладее и пресели пеони в Азия (Hdt. 5, 12–17) ⁵. Историята с работливата пеонка довела до това Дарий да изпрати писмо до Мегабаз с нареждането да покори пеоните и да ги пресели в Азия (Hdt. 5, 14). В този пасаж Мегабаз е наречен стратег на Тракия, а не на Европа, както до този момент твърди Бащата на историята. До този епизод очевидно персийската експанзия не е била достигнала до пеонските земи, защото тепърва Мегабаз се отправил на поход срещу тях, взимайки водачи от Тракия (Hdt. 5, 14). От пеонските племена Мегабаз успял да завладее сириопеоните, пеоплите, както и тези които обитавали земите до езерото Прасиада (Hdt. 5, 15) ⁶. Тези, които обаче обитавали земите около планината Пангей, доберите, агрианите, одомантите и тези които обитавали при самото езеро Прасиада не били покорени от Мегабаз (Hdt. 5, 16). Част от покорените със сила пеонски племена били преселени в Мала Азия, така както бил заповядал цар Дарий.

След военната операция срещу пеоните Мегабаз отправил поглед към Македония. Той изпратил седем членна делегация в македонския двор на Аминта, царят на Македония ⁷. Тези седем най-знатни перси след него във войската трябвало да поискат от македонския владетел „*земя и вода*“ за персийския владетел (Hdt. 5, 17; Justin 7,1,3). Персийските пратеници били приети първоначално добре от Аминта, но след това били погубени от сина му Александър, бъдещия Филелин (Hdt. 5, 20). В този текст Александър, обръщайки се към персите твърди, че баща му Аминта е хипарх на Македония. Този израз води до заключението, че Аминта вече се явява подчинен на цар Дарий управител на Македония. В последствие, за да успокои ситуацията Александър дал собствената си сестра Гигая за жена на издирващия персите Бубарес, син на Мегабаз (Hdt. 5, 21).

Веднага след скитския си поход Дарий вече в Сарди, дарил на Хистиай едонската област Миркин, която той трябвало да засели и да основе град (Hdt. 5, 11) ⁸. Хистиай, тиранът на Милет, получил това заселище в благодарност, че спасил понтонния мост над Дунав по време на скитската експедиция на Великия цар. Скоро след това Хистиай започнал да укрепва мястото на поселището в Миркин (Hdt. 5, 23). Докато Хистиай основавал новото поселище, Мегабаз пристигнал в Сарди. Научавайки за тези събития той се противопоставил успешно на плановете на Хистиай и на решението на Дарий. Според него Хистиай представлявал заплаха и можел да предизвика „*вътрешна война*“, като укрепвал Миркин. Великият цар приел доводите на Мегабаз и върнал обратно Хистиай в Мала Азия, като му предложил да стане негов съветник (Hdt. 5, 23–24). С тези събития разиграли се в Сарди, кариерата на Мегабаз като стратег на Европа (Тракия) приключва. Още в Сарди цар Дарий заменил Мегабаз с Отанес, син на Сисамнес, като „*стратег на войските от крайморските области*“ (Hdt. 5, 25). Отанес завладял повторно Бизантион и Калхедон, както и Антандрос в Трояда, и Лампонион. С помощта на кораби от Лесбос той овладял и Лемнос, и Имброс (Hdt. 5, 26–27).

За кариерата на Мегабаз преди да стане стратег на Европа не знаем нищо, но по косвени сведения в херодотовото съчинение можем да направим определени изводи за неговото положение в рамките на персийската администрация. Много е вероятно Мегабаз, син на Мегабатес от Hdt. 7, 97, като командващ във флота на цар Ксеркс при операцията му срещу Гърция през 480 г. пр. Хр. да е друго лице, защото след като бил отзован от командването на персийската армия в Европа, Мегабаз вероятно прекратява военнополитическата си кариера. За това заключение могат да ни подсказат данните за кариерата и делата на членове на неговото семейство, по-точно неговите синове, които го наследили като активни персийски администратори и военни. Още в операцията му по тракийското егейско крайбрежие участвал и един негов син, Бубарес (Hdt. 5, 21). Той се оженил за сестрата на Александър, Гигая. Същият този Бубарес участва по-късно, към 483 г. пр. Хр. в прокопаването на канала през Атон (Hdt. 7, 22).

Един друг син на Мегабаз, Ойбарес е засвидетелстван като сатрап на Хелеспонтийска Фригия с център Даскилейон⁹ към края на Йонийското въстание, т. е. към края на 90-те години на 5 в. пр. Хр (Hdt. 6, 33)¹⁰. Фактът, че представител на семейството на Мегабаз е сатрап в Хелеспонтийска Фригия според мен може да ни отведе до предположението, че самия Мегабаз вероятно е бил сатрап в тази провинция преди своя син¹¹. Това е една нормална практика в рамките на Ахеменидската монархия. Вероятно до 90-те години на 5 в. пр. Хр. Мегабаз е бил сатрап в Даскилейон. Изглежда по време на своите операции на Балканите той действа като сатрап на Хелеспонтийска Фригия и стратег на Европа (Тракия). Началото на неговото сатрапство в Даскилейон може да се постави веднага след като сатрапа на Сарди Оройтес убил Митробатес, който бил сатрап на Даскилейон към края на 20-те години на 6 в. пр. Хр. (Hdt. 3, 120–128).

Трети син на Мегабаз, Мегабатес участвал в морската операция срещу остров Наксос към 500/499 г. пр. Хр. (Hdt. 5, 32–35; 7, 97) и е сатрап в Даскилейон в началото на 70-те години на 5 в. пр. Хр. (Thuc. 1, 129).

От всичко казано могат да се направят определени изводи за характера на персийската власт на Балканите и нейното структуриране по отношение на Тракия. В началния етап от завоеванието по-скоро персийският владетел Дарий управлява пряко новоприсъединените територии от балканска Тракия. Това е добре засвидетелствано от неговите заповеди да бъдат преселени пеоните в Мала Азия (Hdt. 5, 12–17). В подкрепа на това становище може да се изтъкне, че Дарий назначава Хистиай за хипарх на Миркин (Hdt. 5, 11)¹². Доказателство за тази теза представлява и стореното от цар Ксеркс в контекста на балканската му експедиция. Той назначава нови управители в персийските опорни пунктове на Балканите. Първоначално управителите били назначени лично от Дарий (Hdt. 7, 106–107), а след това новите управители били назначени вече от цар Ксеркс. Едновременно с това съществувала и длъжността „стратег на Европа“, която била поета от Мегабаз. Той разполагал с пълното военно командване на персийските сили в Тракия.

В рамките на вече споменатата експедиция на Ксеркс на Балканите персийският цар назначил нови управители на повечето персийски опорни пунктове в Тракия. На мястото на назначения от Дарий управител Ксеркс назначил Маскам, син на Мегадост за управител на Дориск (Hdt. 7, 105). Поради храбростта си Маскам получил дарове от цар Ксеркс, тъй като успял да удържи дълго крепостта Дориск след крушението на персийската експедиция на Балканите (Hdt. 7, 106–107). По-късно неговите наследници били дарявани от цар Артаксеркс.

Следващият персийски управител, чието име знаем, е Богес, който резидирал в Ейон на река Стримон (Hdt. 7, 107; 113). От херодотовия текст не става ясно дали той е назначен за управител от Дарий или Ксеркс. Неговите наследници също били на особена почит в Персия, тъй като Богес не се предал на обсаждащите Ейон атиняни начело с Кимон, син на Милтиад. Когато храната в крепостта свършила Богес заклал близките си и прислугата си и ги хвърлил в клада. След това изхвърлил „всичкото злато и сребро, което имало в крепостта“ във водите на река Стримон. Относно това злато и сребро може да се предположи, че става дума за данъците събрани от околното елинско и неелинско население. На друго място Херодот твърди, че цар Дарий започнал да събира данъци от „островите, както и от обитателите в Европа чак до Тесалия“ (Hdt. 3,96).

Освен от Херодот (7, 107) историята на Богес от Ейон¹³ ни е разказана и от по-късни антични автори (вж. Thuc. 1, 98, 1–2; Paus. 8, 8, 9; Diod. 11, 60, 2 Polyaeus Strat. 7, 24; Plut. Cim. 7). Тукидид не споменава обаче името на Богес, като управител на града, но за разлика от останалите сведения той твърди, че жителите на Ейон (без да пояснява дали става въпрос за перси, елини или траки) са продадени в робство от Кимон. Според Плутарх градът бил изгорен, докато Херодот твърди, че Богес и приближените му изгорели на клада. От разказа на Плутарх би могло да се заключи, че в града други жители освен перси липсват, което едва ли е така.

Според Плутарх Богес е стратег на царя (Βοῦτην τὸν βασιλέως στρατηγόν). Вероятно под израза „притеснявали (персите-б. м. М. И.) околното гръцко население“ той визира събирането на данъци. Възможно е припасите, които получавали от траките населяващи околностите, на север от тях около реката Стримон също да са форма на изплащане на данъци в натура. Новост спрямо херодотовия текст (7, 107) е, че в Ейон се намирили високопоставени перси, роднини на Великия цар, т. е. на Ксеркс. Херодот сочи, че причината за самоубийството на Богес (както и убийството на неговите близки и подчинени) се дължи на липсата на храна. Херодот не изтъква причините за това, но от Плутарх научаваме, че Кимон отблъснал околните траки, които снабдявали персийския гарнизон с храни и по този начин спрял доставките за обсадения град. Друга подробност, която не намираме у Херодот, е че освен Богес (който според Плутарх е роднина на царя) в града се намират и други негови (на Ксеркс) родственици. Възможно е в този случай да става въпрос за контаминация на сведения, защото Плутарх със сигурност познава тукидидовото съчинение, от което става ясно, че при превземането на Бизантион в града се намират родственици на Великия цар (Thuc. 1, 128, 5). В Kim. 6 Плутарх вътъкава малък разказ за спартанския цар Павзаний и делата му в Бизантион, но не споменава за родствениците на Великия цар в града, при все от текста да става ясно, че следва Тукидид (Plut. Kim. 6). Херодот не наименова лично Богес като стратег или хипарх, но в 7, 106 той говори за управителите в Тракия като за ὑπαρχοί. Докато Плутарх изрично отбелязва, че Богес е стратег. От текста на Плутарх ясно личи, че той ползва алтернативна на Херодот писмена традиция, защото го допълва с доста съществени нюанси. Плутарх обаче не посочва източниците си за този конкретен пасаж от животоописанието на Кимон. В текста си той цитира имената на Стезимброт¹⁴ (който сякаш е автор на биография на Кимон – поне това е внушението на цитираните пасажии от Плутарх), Ефор, Калистен и Танодем. В Plut. Kim. 8 за района на Ейон и Амфиполис се говори като за персийски владения (по-точно – владения на враговете, но явно трябва да се подразбират персите и/или траките), в които Кимон инициира установяването на атинска колония.

Павзаний (8, 8, 9) от своя страна разказва за стратегемата приложена от Кимон по отношение на Ейон при неговото превземане. Тя се състояла в отклоняване на водите на река Стримон, които подкопали стените на града. Полиен (Polyaenus Strat. 7, 24) не добавя нищо повече освен известното ни от херодотовия разказ.

Наличието на персийска администрация може да се предположи с висока степен на достоверност и за останалите опорни пунктове на персите в Тракия. Това са онези точки, в които персите складирали хранителни припаси преди похода на цар Ксеркс в 480 г. пр. Хр. (Hdt. 7, 25). Това били Левке Акте и Тиродиза¹⁵, освен вече споменатите Дориск и Ейон. Припаси били стоварени и в Македония при „хипарха“ Александър I Филелин. Персийски „хипарх“ трябва да е действал и в Боридза¹⁶ (Hec. Fr. 166; Steph. Byz. 176, 11) разположен на крайбрежието на Евксинския понт, по времето на Дарий.

След победата при нос Микале елинската флота се отправила към Хелеспонта (Hdt. 9, 114). Когато пристигнали при Абидос установили, че мостовете през Хелеспонта били унищожени. Атинските кораби начело с Ксантип обсадили Сестос в Тракийски Херсонес (Hdt. 9, 115). Където се укрил и Ойобаз от Кардия. Прави впечателние че Ойобаз не носи очакваната титла „хипарх“, което означава по логиката на херодотовия разказ, че не е изпълнявал административни функции в Кардия.

В Сестос резидирал персийският управител Артаикт. Херодот буквално казва: „*тази област управлявал ксерксовият управител Артаикт*“ (Hdt. 9, 116). Това е ключов пасаж за предполагаемото наличие на персийска сатрапия Скудра в балканските тракийски земи¹⁷. На гръцки пасажът гласи: Ἐτυράννευε δὲ τοῦτου τοῦ νομοῦ Ξέρξεω ὑπάρχου Ἄρταύκτις, ἀνὴρ μὲν Πέρσης. Очевидно Артаикт бил назначен за хипарх от Ксеркс, вероятно в рамките на балканската му операция през 480 г. пр. Хр.

За да се верифицира тезата за наличие на персийска сатрапия на Балканите може да се анализира херодотовия текст и да се провери употребата на съответните понятия от страна на Халикарнасеца. Ключови за едно „вглеждане“ в терминологичността на Херодот са думите ὑπάρχου и νομός¹⁸. Думата ὑπάρχου Херодот употребява със значение на „управител“ на териториална единица, и тя се открива 23 пъти в неговото съчинение. Във всички тези случаи той употребява думата в персийски административен контекст, като само при две споменавания тя се отнася за елини. Това са хипарсите на Аристагор в Милет (Hdt. 5,124) и Ликарет, като хипарх на Лемносците, но дори и тези споменавания са в контекста на персийската власт над Мала Азия и егейските острови. В 5, 20 Херодот говори за Аминта, като за хипарх на Македония. В 13 случая Херодот обозначава с думата хипарх персийски сатрапи в различни части на империята (Hdt. 3,120; 3, 126; 3, 70; 4, 166; 5, 25; 5, 73; 5, 123; 6, 1; 6, 30; 6, 42; 7, 6; 6, 33;). В останалите случаи той говори за управители на по-малки териториални единици, които са били включени в сатрапиите. Такъв е например случаят със Сандокес, управител (хипарх) на Куме (Hdt. 7, 194)¹⁹. Това са общо още четири случая (Hdt. 5, 27; 7, 33; 7, 105; 7, 106)²⁰. Така може да се направи изводът, че Херодот употребява ὑπάρχου преди всичко за сатрапи в рамките на Персийската империя.

В този контекст любопитно е да бъде упоменато, че Херодот употребява думата „сатрапия“ само два пъти в своето съчинение, но пък нито веднъж не ползва думата „сатрап“. Това са пасажите в Hdt. 1, 192 (σατραπίην καλεῖουσι), когато говори за Асирия, като част от персийската административна система и 3, 89, когато изброява сатрапиите в

Ахеменидската държава (καλέουσι σατραπίας). Като и в двата случая той твърди изрично, че по този начин самите перси наричат своите териториално-административни области, но той никъде в своето съчинение не се ангажира с това наименование.

От общо 19 споменавания на думата *воцос* в херодотовия текст, 7 споменавания се отнасят до сатрапии (Hdt. 3, 90-три пъти; 3, 91; 3, 90–94; 3, 120), а 9 до по-малки териториални единици, в рамките на сатрапия. От по-малките териториални единици 7 се отнасят до областите на Тива и Саис в Египет (Hdt. 2, 4; 2, 42-два пъти; 2, 91; 2, 152; 2, 169; 2, 172). Две споменавания касят областите на каласирите отново в Египет (Hdt. 2, 165–166). В 4, 62 Херодот говори за области в рамките на скитските царства. Прави впечатление, че когато Херодот говори за „ном“ като по-малка териториална единица в рамките на сатрапия той преобладаващо визира Египет. Само две споменавания на *воцос* са извън този контекст: Hdt. 4, 62 и 9, 116, съответно за областите в Скития и Артаикт, като управител на област в Тракия. Тук отново се налага изводът, че Херодот употребява думата „ном“ преди всичко за териториални единици в рамките на Ахеменидската империя. Преимуществено тя обозначава персийски сатрапии, но също и, най-вече за Египет, по-малки териториални единици.

От направения терминологичен анализ на херодотовия текст можем да извлечем някои полезни изводи. Халикарнасецът най-вероятно има предвид областта на Тракийски Херсонес, когато съобщава, че Артаикт е управител на *воцос*. Така Артаикт се явява управител – *ὑπαρχος* на Тракийски Херсонес с център Сестос (Hdt. 9, 116). В такъв случай не би могло да се твърди, че Артаикт е управител (сатрап) на сатрапията Скудра²¹. Неговото управление като хипарх на Тракийски Херсонес трябва да се постави след 486 г. пр. Хр., когато на власт идва цар Ксеркс, защото Херодот изрично посочва, че е назначен именно от Ксеркс (Hdt 9, 116). В периода от ок. 493 г. пр. Хр. до 486 г. пр. Хр. областта трябва да е имала друг управител, назначен от цар Дарий I, защото в 493 г. пр. Хр. Тракийски Херсонес е напуснат от Милтиад, син на Кимон.

Артаикт, син на Херасмис и внук на Артембарес, се появява в херодотовия текст във връзка с кампанията на Ксеркс на Балканите (Hdt. 7, 78). В този контекст той командва контингентите на макроните и мосинойките в армията на персийския цар. Прави впечатление, че той не командва отряди на херсонесци, а на две малоазийски племена. Херодот го определя като управител на Сестос, без да го обозначи като хипарх на по-голяма териториално-административна единица. Все пак остава възможността да се мисли, че той управлявал Сестос и най-вероятно целия Херсонес Тракийски. Самите жители на полуострова доставили кораби, като Херодот говори най-общо за „хелеспонтийци“ (Hdt. 7, 95), включвайки в това определение най-вероятно и жителите на Тракийски Херсонес.

Артаикт се появява отново като основно действащо лице в събитията разиграли се на Тракийски Херсонес през 478/79 г. пр. Хр., този път в края на операцията на персийските сили на Балканите. В Сестос, най-укрепения пункт на полуострова, се събрали хора от околните селища, включително и Ойобаз от Кардия (Hdt. 9, 115). Заедно с местните еолийци в Сестос се намирал и персийски гарнизон. Обсадата на града от атински сили начело с Ксантип, бащата на Перикъл, продължила през зимата на 479/78 г. пр. Хр (Thuc. 1, 89, 2). Персийците от селището, начело с Артаикт и Ойобаз обаче успяли да избягат на север към Тракия, което накарало местните жители да предадат крепостта в ръцете на атиняните (Hdt. 9, 118). Ойобаз бил заловен от траките апсинти, обитаващи земите северно от Тракийски Херсонес и бил принесен в жертва на техния бог Плейстор²².

След сражение край Егос Потамой в Тракия Артаикт също бил заловен (Hdt. 9, 119–120). По-късно той бил принесен в жертва на Протесилай, местно божество, което било чествано в храм в Елайунт. Артаикт бил закован за дъски и обесен. Тази му смърт била продиктувана от начина, по който той се бил отнесъл към храма на Протесилай²³. Бил заграбил ценностите посветени в него (Hdt. 9, 116; Paus. 3, 4, 6), и водел там жени, с което го осквернил (Hdt. 7, 33; 9, 116).

Към 478 г. пр. Хр. атинско-пелопонеска ескадра, начело със спартанеца Павсаний обсажда и Бизантион (Thuc. 1, 94, 1–2), в който имало персийски гарнизон. Градът бил превзет, а знатните родственици на персийския цар били върнати в Персия (Thuc. 1, 128, 4–7).

В резюме може да се каже, че областите на крайморска Тракия били включени административно в рамките на Ахеменидската империя, но като военно-временни зони под управлението на персийски военно-административни длъжностни лица – хипарси.

Бележки:

1. Йорданов, К. Администрацията на Дарий I в Европа – В: Черно море, между Изтока и Запада, Варна, 2003, с. 57–66

2. За персийската инвазия в Тракия вж. **Venedikov, I.** La campagne de Darius contre les scythes a travers la Thrace – *Studia Balcanica*, 1, 1970, pp. 25–32.; **Fol, A., Hammond, N. G. L.**, Persia in Europe, apart from Greece. – In: Cambridge Ancient History, Vol. 4. Cambridge Univ. Press, 1988; **Tacheva, M.** Eine Bestattung in Thrakien – Methodenaspekte und Synthesis einer kulturgeschichtlichen Untersuchung – In: Heinrich Schliemann. Grundlagen und Ergebnisse moderner Archäologie 100 Jahre nach Schliemanns Tod, Berlin, 1992, 273 sqq.; **Zahrnt, M.** Die Perser in Thrakien. In: Thrace ancienne, Vol. 1, Komotini, 1997, 91–98

3. За предходна активност на Мегабаз в Тракия вж. **Ботева–Боянова, Д.** Проблеми на тракийската история и култура, С. 2000, с. 135–137

4. **Hammond N. G. L.** The Extent of Persian Occupation in Thrace – *Chiron*, 1980, 10, pp. 53–61.

5. **Delev, P.** The Deportation of the Paeonians in Herodotus – In: Thracia 13, *Studia in memoriam Velizari Velkov, Serdicae*, 2000, pp. 49–53; **Hirsch, St.** The deportation of the Paeonians: Persian imperial Strategies and the experiences of the Thracian deportees – In: VI Symposium Internazionale di Tracologia. I Traci nel Mediterraneo, Roma, 1992, pp. 230–239.

⁶ **Delev, P.** Tribes, Poleis and Imperial Aggression in the Lower Strymon Area during the 5-th century BC – In: Proceedings of the 10th International Congress of Thracology, Komotini – Alexandroupolis 18–23 October 2005, Athens 2007

⁷ **Ботева–Боянова, Д.** Проблеми на тракийската история и култура, С. 2000, с. 135–137.

⁸ **Badian, E.** Persians and Milesians in Thrace c. 510 BC – In: Proceedings of the 10th International Congress of Thracology, Komotini – Alexandroupolis 18–23 October 2005, Athens 2007

⁹ **Weiskopf, M.** Daskylium – *Encyclopedia Iranica*, 2, pp. 753–756.

¹⁰ За персийската сатрапия Хелеспонтийска Фригия вж. **Schmitt, R.** Die achämenidische Satrapie *tayaiy drayahya*, – *Historia* 21, 1972, pp. 522–527; **Sekunda, N.** Persian Settlement in Hellespontine Phrygia, In: A. Kuhrt and H. Sancisi-Weerdenburg, eds., *Achaemenid History III. Method and Theory*, Leiden, 1988, pp. 175–96.

¹¹ **Weiskopf, M.** Op. cit.

¹² Това не е изрично заявено от Херодот, но се подкрепя от логиката на херодотовия разказ.

¹³ **Smart, J. D.** Kimon's capture of Eion – *JHS*, 1967, 87, pp. 136–138. Смарт датира превземането на Ейон в 470/69 г. пр. Хр., докато **Briant, P.** Histoire de l'Empire perse de Cyrus a Alexandre,

Paris, 1996, p. 533 в 476 г. пр. Хр.; **Йорданов, К.** Achaemenido-Thracica: опити за политически и административен контрол (ок. 515–466 г. пр. Хр.) – История, 2003, 5, с. 21–34 (= **Jordanov, K.** Achaemenido-Thracica: attempts at Political and Administrative Control ca. 515–466 BC – Thracia XV in honorem A. Fol, Serdicae, 2003, pp. 39–54

¹⁴ За Стезимброт вж. **Tsakmakis, A.** Das Historische Werk des Stesimbrotos von Thasos – Historia, 44, 2, 1995, pp. 129–152

¹⁵ Повече за тези селища в рамките на персийската експанзия на Балканите вж. **Цветкова, Ю.** История на Тракийския Херсонес (от Троянската война до времето на римското завоевание). Фабер 2008, 60–61, 223–224.

¹⁶ **Йорданов, К.** Етно-географска и политическа обстановка в Странджа до последната четвърт на 4 в. пр. н. е. – Странджа, древност и съвремие, С. 1990, т 1, с. 370.

¹⁷ **Pajakowski, W.** Einige Bemerkungen zur Lokalisierung der persischen Provinz (Satrapie) Skudra – Eos, 71, 1983, pp. 243–255

¹⁸ Balcer прави подобно проучване на термина „хипарх“, но не върху целия херодотов текст вж. **Balcer, J. M.** Persian occupied Thrace (Skudra) – Historia, 1988, Bd. 37, fsc. 1–4, pp. 1–21

¹⁹ В 3, 128 и 7, 26 Херодот говори най-общо за персийските управители – хипарси

²⁰ От това изброяване изключвам Артаикт като хипарх на областта с център Сестос в Hdt. 9, 116.

²¹ За друго мнение вж. **Pajakowski, W.** Op. cit. pp. 243–255

²² Възможната аналогия между пренасянето в жертва на Ойобаз в чест на Плейстор и човешките жертвоприношения при гетите, изпращащи пратеник при Залмоксис е анализирано от **Попов, Д.** Богът с много имена, С. 1995, с. 78–84; **Bredow, I von** Der thrakische Gott Pleistoros – Studia in honorem Chr. Danov, S. 1985, pp. 72–76

²³ За това жертвопринасяне и местното божество Протесилай вж. **Цветкова, Ю.** Цит. съч., 81–83, 230

PERSIAN ADMINISTRATION IN ANCIENT THRACE Miroslav IZDIMIRSKI

SUMMARY

The subject of the Persian administration in Ancient Thrace reveals new opportunities for tracking the structure, character and essence of the Persian government on The Balkans. This particular subject has already been researched in the Bulgarian historiography. King Xerxes's (486-464 BC) administration in Europe should be researched in order to determine the parameters of the Persian authority on the continent. This formulation will inevitably involve the existence of a Persian satrap on The Balkans.

The name of the Persian military leader Megabyzus is mentioned in the Herodotus writings on King Darius's (521-486 BC) campaign against the Scyths.

Around 478 BC a Peloponnesian League squadron, led by the Spartan Pausanias, besieges Byzantium, where a Persian garrison was present. The city was taken, and the noble kinsmen of the Persian King were sent back to Persia. To summarize, it could be said that that the regions of coastal Thrace were administratively included in the Achaemenid Empire, but as temporary military zones under the rule of the Persian military administrative officials.